

فهرست مطالب

مقدمه	۱
فصل اول کلیات	۷
مبحث اول: قرارداد الکترونیکی ونحوه انعقاد آن	۸
گفتار اول : مفاهیم	۱۰
بند اول: تجارت الکترونیک	۱۰
بند دوم: مفهوم قرارداد	۱۱
بند سوم: مفهوم قرارداد الکترونیکی	۱۱
گفتار دوم: پیشینه قراردادهای الکترونیکی	۱۵
بند اول :تجارت الکترونیکی از آغاز تا امروز	۱۵
بند دوم: سیر تحوّل قانون گذاری تجارت الکترونیکی در عرصه بین المللی	۱۷
بند سوم: سیر تحوّل قانون گذاری تجارت الکترونیکی در حقوق ایران	۱۸
گفتار سوم : انعقاد قراردادهای الکترونیک	۱۹
بند اول: ایجاب و قبول از طریق داده پیام های الکترونیک	۲۳
بند دوم:مزایا و معایب قراردادهای الکترونیکی	۲۴
مبحث دوم: ویژگی های قرارداد های الکترونیک	۲۵
گفتار اول: الحاقی بودن قرارداد های الکترونیکی	۲۵
گفتار دوم: عدم حضور فیزیکی طرفین در قرارداد الکترونیکی (از راه دور)	۲۶
گفتار سوم:رضایی بودن قراردادهای الکترونیکی	۲۷
گفتار چهارم:جنبه بین المللی قراردادهای الکترونیکی	۲۸
گفتار پنجم: ضرورت استفاده از سخت افزار ونرم افزار های الکترونیکی	۲۸
گفتار ششم :صفت تجاری قراردادهای الکترونیکی ولزوم حمایت از مصرف کننده	۲۹
نتیجه گیری وپیشنهاد	۳۰
فصل دوم	۳۲
جایگاه خیارات در قرارداد های الکترونیک در حقوق ایران	۳۲
مبحث اول:خیارات در قراردادهای سنتی والکترونیکی	۳۴

۳۷	گفتار اول:خيارمجلس در قراردادهای الکترونیکی
۳۸	بند اول :مفهوم خيار مجلس
۴۲	بند دوم:نحوه ظهور خيار مجلس در قراردادهای الکترونیکی
۴۵	بند سوم : مبدأ خيار مجلس در قراردادهای الکترونیکی
۴۶	بندچهارم: نحوه سقوط خيار مجلس در قرارداد های الکترونیکی
۵۰	گفتار دوم:خيار فسخ نوین (حق انصراف ماده۳۷)پیش بینی شده در قانون تجارت الکترونیک
۵۳	بند اول:تحلیل ماهیت حق انصراف(ارائه نظریه)
۵۳	نظریه حق ابطال عقدا یا فسخ با اثر قهقرایی
۵۶	بند دوم: نظریه حق استرداد کالا
۵۷	بند سوم: نظریه خيار نوین قانونی با احکام خاص
۶۴	بند چهارم: اعمال حق فسخ ماده ۳۷
۶۷	بند پنجم: تفاوت خيار مجلس با ماده ۳۷ قانون تجارت الکترونیک
۶۷	بند ششم: استثنائات حاکم بر اعمال حق فسخ
۶۹	گفتار سوم:خيار شرط و حق فسخ ویژه قراردادهای الکترونیکی
۷۰	گفتار چهارم:خيار تدلیس در قراردادهای الکترونیکی
۷۴	گفتار پنجم:خيار تخلف شرط در قراردادهای الکترونیکی
۷۶	گفتار ششم: خيار رؤیت و تخلف وصف در قراردادهای الکترونیکی
۷۸	گفتار هفتم:خيار حیوان در قراردادهای الکترونیک
۸۰	نتیجه گیری
۸۴	منابع و مأخذ

چکیده:

پس از انعقاد صحیح یک قرارداد الکترونیکی، بحث شیوه انحلال آن در محیط الکترونیکی قابل طرح می باشد. انحلال قراردادها شیوه های گوناگونی دارد که یکی از آنها انحلال با اراده یکی از طرفین است، که اصطلاحاً فسخ نامیده می شود، و به این اختیار خیار گویند. از آنجا که مبنای اصلی تحقق اختیارات، قاعده لاضرر بوده و هدف از آنها جلوگیری از ضرر و زیان طرفین معامله است؛ لذا در قراردادهای الکترونیکی، که به سبب ویژگیهای خاصی از قبیل غیر حضوری بودن و عدم امکان رؤیت مورد معامله، متعاملین بیشتر در معرض ضرر و زیانهای ناشی از قرارداد می باشند، مبحث اختیارات از اهمیت ویژه ای برخوردار است. مبحث اختیارات در عقود الکترونیکی از حوزه هایی است که تاکنون کمتر در مورد آن بررسی جدی انجام شده است. بنابراین در این پایان نامه با استفاده از روش توصیفی و تحلیلی، به مقایسه نحوه تحقق انواع اختیارات در قراردادهای سنتی و الکترونیکی خواهیم پرداخت. آنچه حائز اهمیت است اینست که در هر حال احکام و قواعد کلی اختیارات، در هر دو یکسان بوده و تنها شیوه ظهور اختیارات در بستر الکترونیکی متفاوت می باشد، و البته در مواردی هم تحقق برخی از اختیارات در محیط مجازی ناممکن است مثلاً در عقد الکترونیکی از طریق وب یا ایمیل که تقریباً مجلسی بوجود نمی آید تا ما قائل به خیار مجلس شویم که به شرح آنها خواهیم پرداخت.

واژگان کلیدی: قرارداد الکترونیکی، اختیارات، حق فسخ

مقدمه

در جهان پر شتاب امروز فناوری اطلاعات با پیشرفت های خود جامعه ای مجازی با آثار و تبعات کاملاً واقعی بوجود آورده که تأثیرات شگرفی بر زندگی انسان داشته است. بطوریکه این تأثیر تنها در امور حمل و نقل، امور بهداشتی، سیستم های اداری، اطلاعات علمی و... نبوده است. بلکه اقتصاد و تجارت را تحت الشعاع قرار داده و شیوه ی تجارت جدیدی را بوجود آورده که از تجارت مرسوم و سنتی فاصله گرفته است. در این نوع جدید تجارت که به تجارت الکترونیکی شهرت یافته است سرعت ودقت مهمترین عامل ایجاد ثروت گردیده و دارای مزایای بسیاری می باشد به موازات این پیشرفت ها و رشد تجارت و تلاش هایی از سوی هیأت های بین المللی و ملی در کشورها یا بخش های مختلف برای تسهیل و رشد تجارت و کاهش موانع صورت گرفته است و از فناوریهای نوین اطلاعاتی در جهت تنظیم روابط حقوقی خود بهره جسته اند.

تجارت الکترونیکی در بستر شبکه های رایانه ای این امکان را فراهم ساخته است که انسان، سازمان و جامعه در عین استقرار در نقاط مختلف جهان بصورت گسترده و مستقیم به مبادله اطلاعات الکترونیکی در قالب گفتگو، اخبار و اطلاعات، کتاب، مجلات، محصولات نرم افزاری، پول و سرمایه و ... بپردازند در این نوع تجارت فضای طبیعی به فضای مجازی تبدیل گردیده است و اشخاص بدون مواجهه با محدودیت های مکانی و زمانی قادرند با بهره جویی از فناوریهای جدید اقدام به معامله نمایند و با توجه به این امر که محدودیت های فوق الذکر در این نوع تجارت وجود ندارد؛ اشخاص قادر خواهند بود. کالاها و خدمات مورد نیاز خویش را در هر کجا که باشند (محل کار، منزل و....) از هر جایی که بخواهند و در هر زمان از شبانه روز تهیه و تدارک نمایند که این امر باعث افزایش سرعت و حجم مبادلات تجاری گردیده و بطور محسوسی سبب کاهش هزینه های خریدار و تولید کننده، صرفه جویی زمانی، حذف واسطه ها و نهایتاً سود بیشتری شود.

یکی از مهم ترین مباحث حقوقی تجارت الکترونیک انعقاد قراردادهای الزام آور است. فناوری اطلاعات این امکان را فراهم آورده است که بسیاری از مبادلات تجاری، دادوستدها و ارائه خدمات از طریق اینترنت انجام شوند. گسترش این نوع از روابط معاملاتی و تجاری بین افراد با طرح برخی مسائل حقوقی در زمینه قواعد حاکم بر روابط قراردادی افراد همراه بوده است. به رسمیت شناختن فناوری های نوین ارتباطی در تشکیل قراردادها، نحوه تشکیل و اعتبار آنها، قابلیت انتساب اسناد الکترونیک، مسائل مربوط به امضای الکترونیک،

نحوه پرداخت‌های الکترونیک و... از جمله مسائل مهم مطرح در این زمینه بوده است. طرح مسائل مذکور ناشی از ویژگی خاص محیط انجام قراردادهای الکترونیک است که حتی در بسیاری از موارد وضع قواعد جدیدی را نیز طلب نمی‌کند بلکه با تحلیل و بررسی قواعد موجود نیز می‌توان برای چالش‌های مطروحه حقوق قراردادهای در فضای مجازی، پاسخ مقتضی را یافت و حتی‌المقدور از وضع قوانین جدید در این عرصه پرهیز کرد. آنچه که گفته شد بدان معنا نیست که محیط جدید بستر مبادلات الکترونیک بی‌نیاز از وضع قوانین و مقررات جدید باشد. باید پذیرفت که اینترنت به عنوان محل انجام روابط حقوقی افراد، دارای ویژگی‌هایی است که در فناوری‌های پیش از ظهور اینترنت وجود نداشته است. به همین دلیل تحولات و تغییرات ایجاد شده در روابط حقوقی و معاملاتی افراد مورد توجه و پذیرش نظام‌های حقوقی قرار گرفته و بیشتر آنها برای ایجاد چارچوب قانونی و بسترسازی تقنینی اقدام به وضع قوانین و مقررات جدید یا اصلاح قوانین موجود کرده‌اند

در عصر حاضر قراردادهای الکترونیکی بخش مهمی از تجارت به سبک مدرن محسوب می‌شود که با توجه به طرفین آنها در قالب‌های مختلفی انجام می‌گیرد از جمله مهم‌ترین اشکال آن معامله تاجر با تاجر (b2b) که معامله بنگاه با بنگاه نیز می‌نامند و معامله تاجر با مصرف‌کننده² (b2c) اشاره کرد از زمان پیدایش این نوع از قراردادها که مصادف با ورود ابزار نوین ارتباطی یعنی اینترنت در دهه ۱۹۹۰م به جامعه تجاری ملی و بین‌المللی است تردیدهای حقوقی جدید مطرح و برای رفع آن‌ها مباحث حقوقی گسترده‌ای صورت گرفته است در راستای این تردیدها تلاش‌های چشم‌گیری از سوی قانونگذاران داخلی در سیستم حقوقی ملی دولت‌ها و نیز سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای فعال در حوزه مسائل حقوقی انجام شده است برخی از این تردیدها مستقیماً با تکیه بر مبانی حقوقی سنتی رفع شده و ثبات و آرامش حقوقی به جامعه تجاری ملی و جهانی برگردانده شده است اما در برخی موارد که اصول و قواعد حقوقی سنتی از پاسخگویی ناکام مانده‌اند به این معنا که تردیدهای جدید را به رسمیت نشناخته‌اند و نتیجه آن ایستایی تحول بزرگی چون تجارت الکترونیک شده است ابتکارات کارگشا و قابل‌تحسینی ابتدا در سطح بین‌المللی از سوی سازمان‌های شناخته شده‌ای چون آنسیترال و سپس در سطح ملی از طرف قانونگذاران داخلی که عمدتاً از راه کارهای فراملی الگو گرفته‌اند در قالب قوانین موضوعه ارائه شده است نتیجه آنکه قسم اخیر تردیدها با تدوین قوانین موضوعه در حوزه تجارت الکترونیک برطرف شده است یکی از بحث‌های حقوقی که در سیستم مختلف حقوقی ممکن است قواعد سنتی متفاوتی بر آن بار شود و با پیدایش قراردادهای الکترونیکی در اصل از تردیدهای حقوقی جدی برخوردار نبوده بلکه شیوه ظهور آن در فضای مجازی در مقایسه با فضای فیزیکی متفاوت است بحث‌خیز است در این نوع قراردادهاست.

¹Business to business

² Business to consumer

در ایران نیز به منظور به رسمیت شناختن تسهیلات جدید ارتباطی در امر تجارت و یا به عبارت بهتر در خصوص مبادلات تجاری ملی و بین‌المللی، قانونی تحت عنوان «قانون تجارت الکترونیک» در سال ۱۳۸۲ به تصویب رسیده است که در آن قراردادهای منعقد از طریق واسطه‌های الکترونیک، اسناد و ادله الکترونیک، امضای الکترونیک به رسمیت شناخته شده‌اند و برخی از جنبه‌های حقوقی مطرح در بستر تجارت الکترونیک مورد توجه قرار گرفته است. این قانون که ترجمه قانون نمونه تجارت الکترونیک آنسیترا است، در واقع مبنای قانونی تجارت الکترونیک در ایران محسوب می‌شود که به روابط معاملاتی افراد در اینترنت وجهه قانونی بخشیده است. اما از آنجا که قانون مذکور آکنده از تأسیسات حقوقی بدیع و جدیدی می‌باشد منشأ تحولات بسیار مهمی در کشور خواهد بود بنابراین اجرای این قانون که از جمله مهمترین تأسیسات آن به رسمیت شناختن اسناد و مدارک الکترونیکی و امضاء الکترونیکی و همچنین نحوه ظهور خیارات در قراردادهای الکترونیکی است سرآغاز یک تحول بزرگ و در ارتباطات اجتماعی و نظام اداری و قضایی کشور خواهد بود. البته قواعد عمومی قراردادها نیز همچنان به قوت و اعتبار خود در مورد قراردادهای الکترونیک پابرجاست و در موارد سکوت یا ابهام قانون تجارت الکترونیک می‌توان به آنها رجوع کرد. تجارت الکترونیکی عبارت از مبادله اطلاعات تجاری بدون استفاده از کاغذ است که در آن نوآوری‌هایی مانند مبادله الکترونیکی داده‌ها، پست الکترونیک، انتقال وجه و سایر فن‌آوریهای مبتنی بر شبکه بکار برده می‌شود همزمانی گسترش این تجارت نوین و طرح جهانی سازی اقتصاد و پیوستن جوامع مختلف به این طرح و نیز گسترش روز افزون کاربران شبکه جهانی اینترنت، این تجارت نوین را به تجارتی فرا سیستمی مبدل ساخت. به طوری که امروزه خود را به عنوان امری اجتناب ناپذیر در متن زندگی انسان امروزه جاودانه ساخته است، و با حذف مرزها، گمرکها و واسطه‌ها، امکان تجارت را در یک دهکده جهانی مهیا نموده است. روند رو به رشد و استقبال چشمگیر جهانی از پدیده تجارت الکترونیکی، لزوم توجه به فضای تازه ای در جامعه جهانی و هم چنین ایجاد چارچوبهای حقوقی مناسب و قوانین و مقررات دقیق و کامل را در این زمینه گوشزد می‌کند.

دامنه موضوعات در تجارت الکترونیکی گسترده و ابعاد آن متنوع می‌باشد. یکی از این موضوعات که نقطه کانونی مباحث مربوطه است، بحث نحوه تشکیل قراردادهای الکترونیکی و احکام و آثار آنها می‌باشد.

پس از تشکیل یک قرارداد صحیح و کامل، طرفین باید از آن اطاعت نمایند و بیگانگان نیز باید به آن احترام گذارند و هیچ یک از طرفین حق برهم زدن قرارداد را جز در موارد خاص ندارد. بنابراین قراردادهای الکترونیکی از حیث ماهیت همانند قراردادهای سنتی بوده و برای انعقاد صحیح آنها باید همان احکام عمومی قراردادها در قانون مدنی را مورد توجه قرار داد. تنها از رهگذر شکلی با نوع سنتی متفاوت

بوده و در یک مجرای مجازی و الکترونیکی صورت می پذیرند. البته خاصیت الکترونیکی قرارداد گاهی سبب میشود مسائلی مطرح شوند که قواعد عمومی و سنتی قادر به پاسخگویی آنها نبوده و نیاز به وضع احکام جدید باشد.

از جمله مسائلی که در مبحث قراردادها مورد بررسی قرار می گیرد، بحث مرگ قرارداد و انحلال آن است. موارد انحلال قراردادها متفاوتند و به اعتبار سهمی که اراده طرفین در آن دارد به سه گروه تقسیم می شوند: «۱- انحلال به تراضی و توافق طرفین (اقاله) ۲- انحلال قهری و خود به خودی (انفساخ) ۳- انحلال ارادی که با تصمیم یکی از دو طرف انجام می شود.» انحلال ارادی بدین معنی را فسخ می نامند و اختیاری را که طرف عقد لازم در آن دارد را خیار میگویند

پس از انعقاد صحیح یک قرارداد الکترونیکی، بحث شیوه انحلال آن در محیط الکترونیکی قابل طرح است. انحلال قراردادها شیوه های گوناگونی دارد که یکی از آنها انحلال با اراده یکی از طرفین می باشد که اصطلاحاً فسخ نامیده می شود، و به این اختیار خیار گویند. از آنجا که مبنای اصلی تحقق خیار، قاعده لاضرر بوده و هدف از آنها جلوگیری از ضرر و زیان طرفین معامله می باشد؛ لذا در قراردادهای الکترونیکی، که به سبب ویژگیهای خاصی از قبیل غیر حضوری بودن و عدم امکان رؤیت مورد معامله، متعاملین بیشتر در معرض ضرر و زیانهای ناشی از قرارداد می باشند، مبحث خیار از اهمیت ویژه ای برخوردار است. مبحث خیار در عقود الکترونیکی از حوزه هایی است که تاکنون کمتر در مورد آن بررسی جدی انجام شده است

در این پژوهش سعی در بررسی نحوه تحقق نوع سوم انحلال قراردادها یعنی احکام فسخ و خیار در قراردادهای الکترونیکی داریم. آیا بستر الکترونیکی عقود، تأثیری بر تحقق حق خیار برای طرفین در قرارداد الکترونیکی دارد؟ آیا با توجه به ویژگی خاص این نوع قراردادها مثل عدم حضور فیزیکی طرفین و عدم رؤیت کالا، می توان کلیه خیارهایی که در قراردادهای سنتی مطرح می شوند را در اینجا نیز بکار برد؟ و اینکه پس از تحقق حق خیار برای یکی از طرفین، نحوه اعمال آن در محیط مجازی به چه شکلی است؟ و برای پاسخگویی به این پرسش ها نیازمند نگاهی اجمالی به نحوه انعقاد اینگونه قراردادهاست اینها مسائلی است که در خصوص خیار در قراردادهای الکترونیکی مطرح می شود و ما در این مقاله در پی پاسخ به آنها میباشیم.

متأسفانه منبعی که صریحاً و به طور خاص به این مسئله پردازد وجود ندارد و همین خلأ موجود ما را به این واداشت تا با توجه به اهمیت خاص موضوع به گردآوری و تدوین رساله حاضر بکوشیم به دیگر تعبیر موضوع تا اندازه ای جدید است که جسورانه میتوان گفت در هیچ منبعی بدان اشاره نشده است و تماماً ماحصل تلاش دانشجوی البته راهنمایی اساتید بالخصوص استاد راهنمای محترم می باشد بگر بودن موضوع و عدم وجود

منابعی که صراحتاً به موضوع مورد اشاره وارد شده باشد از جمله موانع و مشکلات پیش روی تحقیق حاضر بود چرا که بطور کلی انعقاد قراردادهای الکترونیکی خود روشی جدید برای انعقاد قراردادها می باشد و در همین یک دهه اخیر جایگزین قراردادهای سنتی شده است و بدیهی است که همین امر باعث گردیده تا منبعی در دسترس وجود نداشته باشد و هم اینکه موضوع جدید و بکر باشد تا آن جا که عنوان مورد اشاره توسط پژوهشگر و البته راهنمایی اساتید محترم جعل گردیده و در هیچ منبعی تحت عنوان موضوع مذکور مشاهده نگردید صرفاً برخی نویسندگان در کتب و مقالات خود به موضوع اشاره گذرا داشته اند. با توجه به آنچه گفته شد و نیز رواج استفاده از قراردادهای الکترونیکی به جای قراردادهای سنتی و امکان وجود اختلاف بین طرفین و تمسک آن ها به اختیارات خلأ قانونی در خصوص موضوع مورد بحث کاملاً مشهود است. از این رو جهت پیشبرد مسیر پژوهش از قانون نمونه آنسیترال مصوب ۱۹۹۷ و همچنین قانون تجارت الکترونیک مصوب ۱۳۸۲ و آیین نامه های مرتبط بیشترین استفاده گردیده و در مواردی با قیاس قراردادهای سنتی مطالب ذکر گردیده و در توضیح باید گفت به دلیل شباهت بسیار زیاد قراردادهای الکترونیکی با قراردادهای سنتی که رواج داشته و در حقوق ما شناخته شده است و قوانین و مقررات خاص خود را دارد و در تبیین مباحث از ویژگی های قراردادهای مذکور فراوان بهره گرفته شده است در عمل شایع ترین اختلاف و ابهامی که ممکن است در ارتباط با داشتن حق فسخ (خیار) و از جمله مهمترین آنها خیار مجلس؛ تدلیس؛ شرط؛ و خیار رویت و تخلف و صف در محیط اینترنت باشد اما از همه بحث برانگیزتر خیار فسخی است که ماده ۳۷ قانون تجارت الکترونیک برای خریدار قائل شده و در آن با بیع را ملزم به رعایت و ذکر آن کرده است در ادامه گفته خواهد شد که در این زمینه بین دکترین و حقوقدانان نظرات مختلفی ارائه گردیده که اکثر نظریات با چالش ها و نقد های زیادی روبه رو شدند و نظر اکثریت حقوقدانان معاصر این خیار نوین را خیار شرطی می دانند که با بیع ملزم به رعایت آن است و البته که این نظر نیز با چالش های مواجه است اما به نظر جامع تر و قانع کننده تر از بقیه نظریات است.

بررسی ماهیت و شکل انعقاد قراردادهای الکترونیکی و مشخص نمودن جایگاه اختیارات در قراردادهای الکترونیکی و تطابق یا عدم تطابق قراردادها و جایگاه اختیارات مزبور با قراردادها و اختیارات سنتی، کمک به حل معضلات و مشکلات ناشی از خلأ موجود در این زمینه اعم از مشکلات قضایی و اختلافات موجود بین افراد و روشن نمودن صریح وجود یا عدم وجود یافتن اختیارات در این نوع قراردادها از جمله مهمترین اهداف حاکم بر تحقیق حاضر می باشد.

بنابراین در این مقاله با استفاده از روش توصیفی-تحلیلی، به مقایسه نحوه تحقق انواع اختیارات در قراردادهای سنتی و الکترونیکی خواهیم پرداخت. و در تهیه ان از کتاب ها؛ مقالات؛ مجلات؛ سایت ها و سایر منابع موجود و مرتبط و استفاده از نظر کارشناسان و صاحب نظران به ویژه استاد راهنمایی گرامی بهره گرفته

شده است پس از ارائه ماهیت حقوقی قراردادهای الکترونیکی و همچنین نحوه شکل گیری و انعقاد و مزایا و معایب آن و تحلیل هر یک از آن ها و همچنین بررسی جایگاه هر یک از خيارات در اینگونه قراردادها به نظر می رسد که بایستی قراردادهای مورد بحث را همانند قراردادهای سنتی دانست که قواعد عمومی در هر دو یکسان بوده و تنها شیوه ظهور خيارات در بستر الکترونیکی متفاوت می باشد، و البته در مواردی هم تحقق برخی از خيارات در محیط مجازی ناممکن است

رساله حاضر کاوشی است در خصوص تبیین ماهیت حقوقی قراردادهای الکترونیکی و جایگاه خيارات در قراردادهای الکترونیکی که بطور کلی در دو فصل ارائه گردیده است . فصل اول به توضیح پیرامون مفهوم و ماهیت قراردادهای الکترونیکی و نحوه شکل گیری و انعقاد آنها و ویژگی های این نوع قراردادها و بطور خلاصه به کلیات اینگونه قراردادها پرداخته شده و فصل دوم حتی المقدور کلیه خصوصیات و ویژگی های خيارات و نحوه ظهور هر کدام از این خيارات در اینگونه قراردادها بانضمام نظراتی در خصوص آن ها مورد بررسی قرار گرفته است . امید است نواقص و کاستی های موجود در مجموعه حاضر که بی تردید از سر اهمال و کوتاهی نبوده است، سخاوتمندانه مورد چشم پوشی قرار گیرد و مجموعه حاضر نه صرفاً از جهت انجام تکلیف دانشجویی بلکه بعنوان یک کار علمی برای مطالعه کنندگان مفید واقع گردد.

فصل اول

کلیات

مبحث اول: قرارداد الکترونیکی ونحوه انعقاد آن

قرن حاضر. قرن رایانه وسال وماه آن عجین شده با پیشرفت های آن. اطلاعاتی که لحظه به لحظه از دورترین نقاط جهان مخابره می شوند واز طریق رسانه ها نظیر رادیو وتلوویزیون،مطبوعات ،تلفن ،تلکس وتلگراف عرضه میشوند وشامل طیف وسیعی از تبلیغات یک کالای جدید گرفته تا کشفیات جدید علمی. تنها وتنها به کمک اختراعی است به نام رایانه. اگر بگوییم ظرف را محتویات آن می شناساند به قطع دنیای امروز را رایانه معنا می دهد.جهان پیش از رایانه وجهان پس از آن فاصله ای دورتر از دو کهکشان دارند اگرچه این جادوی انسانی یک شبه به وجود نیامده واختراعاتی چون تلگراف وتلفن آستن همچون طفلی بودند اکنون خود جادوگری شده که به یمن وجودش شگفت؛ سحری؛ زاده به نام اینترنت که آنی جهان واقع کوروش ها را به جهان مجازی هری پاترها تبدیل می کند در این تحول شگرف دنیایی به واقعیت پیوسته که انسان را اسیر چیدمان و ویژگی های خود کرده است. دنیایی که با فشار یک دکمه سلام اشتیاق مادری را به فرزندش در آنسوی کره خاکی می رساند. یا آنی تاجری سفارش ادویه هند وابریشم چین می دهد ودر چرت نیم روزش. خواب شترانی می بیند که روزگاری خود با پدرش بر روی آن می نشستند وبه سرزمین های دور سفر می کردند تا مال التجاره خود را بیابند وماه ها بعد به موطنشان باز گردند دنیایی عجیب وپر سرعت که خورشید وماه نداردکه با آمد وشدشان. روزگار بچرخد بلکه آنقدر بی انتهاست که هر ساعتش چون ثانیه ای می سوزد شهروند این دنیا از پنجره ای رنگی وارد آن می شود وهر آنچه بخواهد می یابد از نظریه علمی گرفته تا تماشای مناظری که شاید عمر جهان واقعی اش مجال رویارویی مستقیم با آنها راندهد. تا یافتن دوستانی غریب وآشنا،تا یادگیری آنچه نمی داند وآموزش آنچه می داند تا خلق اثری هنری ونمایش آن در پر بیننده ترین نمایشگاه جهان ،تا شنیدن خبرهای داغ وتازه. خبر مرگ دلفین ها در اقیانوسی آرام وعضویت در انجمنی طبیعت دوست برای محکومان وقاتلان خودخواه زمینی. تاخبر جان سپردن کودکی آفریقایی در عطش قطره ای آب که از غم استعمار و استثمار سینه اش ترکیده و کمی آنطرف تر سیلی شده وسیرابی و ویرانی ای عظیم آفریده تاخبر مرگ رئیس جمهور کشوری به جهانیان به مناسبت سرنگونی دیکتاتوری بزرگ تا.....

همه آنچه گذشت تصویر ذره ای بود از تابلویی بزرگ که البته زشت وزیبا در هم تنیده در واقع اینترنت با ایجاد شبکه ای گسترده.جهانی را ساخته که مناسبات اقتصادی ،فرهنگی واجتماعی افراد را تغییر داده است که نمونه بارز آن بروز انقلابی عظیم در تجارت سنتی وایجاد شکل جدید از آن به نام "تجارت الکترونیکی" است .

"تجارت الکترونیکی" واژه ای است که امروزه در مقالات وادبیات بازرگانی وتجارت و رسانه های عمومی بسیار به گوش می رسد. این پدیده نوین ؛هم به علت نوپا بودن وهم به علت کاربردها وزمینه های بسیار